

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG HATÁROZATAI

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG HIVATALOS LAPJA

TARTALOM

3264/2012. (X. 4.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	546
3265/2012. (X. 4.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	549
3266/2012. (X. 4.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	551
3267/2012. (X. 4.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	552
3268/2012. (X. 4.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	552
3269/2012. (X. 4.) AB határozat	a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény 206. §-a és 206/A. §-a egyes rendelkezései alaptörvény-ellenessége megállapítására és megsemmisítésére irányuló bírói kezdeményezés elutasításáról	555
3270/2012. (X. 4.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	560
3271/2012. (X. 4.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	561

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG TELJES ÜLÉSÉNEK A MAGYAR KÖZLÖNYBEN KÖZZÉ NEM TETT HATÁROZATAI ÉS VÉGZÉSEI

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3264/2012. (X. 4.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság teljes ülése jogszabály alaptörvény-ellenességének vizsgálatára irányuló alkotmányjogi panasz tárgyában – *dr. Stumpf István* alkotmánybíró különvéleményével – meghozta a következő

v é g z é s t :

Az Alkotmánybíróság Nagykovács Város Önkormányzat Képviselő-testületének a Szervezeti és Működési Szabályzatáról szóló 15/2011. (IV. 1.) önkormányzati rendelete (a továbbiakban: Ör.) 60. §-a alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

[1] Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (2) bekezdése szerinti eljárásban Nagykovács Város Önkormányzat Képviselő-testületének a Szervezeti és Működési Szabályzatáról szóló 15/2011. (IV. 1.) önkormányzati rendelete (a továbbiakban: Ör.) 60. §-a alaptörvény-ellenességének megállapítására irányuló alkotmányjogi panaszt terjesztett elő. Előadta, hogy Nagykovács Város Önkormányzata Képviselő-testületének (a továbbiakban: Képviselő-testület) tagja, és a Képviselő-testület a 2012. április 26-i ülésén az indítványozót weboldalon 2012. április 2-án közzétett blogbejegyzése kapcsán az Ör. 60. §-a alapján széksértés miatt 50 000 Ft rendbírsággal sújtotta. Álláspontja szerint az Ör. támadott rendelkezése egyrészt sérti az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében biztosított jogorvoslathoz való jogát, mivel a bíróság kiszabása ellen semmifajta jogorvoslati lehetőség nincs, azt az Ör. 60. § (5) bekezdése kifejezetten kizárja, másrészt sérti az Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdésében biztosított véleménynyilvánítás szabadságához való jogát, mivel a politikai alapon működő képviselő-testület ezáltal hatékonyan felléphet a kisebbségi véleménnyel szemben, harmadrészt sérti az Alaptörvény VI. cikk (2) bekezdésében biztosított közér-

dekú adatok megismerésének és terjesztésének jogát, mivel a kisebbségben maradó képviselő a bíróság kiszabására tekintettel esetlegesen nem meri véleményét nyilvánítani, illetve azt a polgárok tudomására hozni. A Képviselő-testület az Ör. széksértésre vonatkozó szabályait alkalmazva nem a képviselő-testületi ülésen történtek miatt sújtotta rendbírsággal az alkotmányjogi panaszt benyújtó önkormányzati képviselőt. A panaszos a jogi képviselője útján az Abtv. 26. § (2) bekezdése alapján benyújtott indítványában nem terjesztette ki kérelmét a rendbírságot kiszabó képviselő-testületi határozat alkotmányosságának vizsgálatára, a panasz csak az Ör. 60. §-ának alkotmányossági vizsgálatára korlátozódott.

- [2] Az Abtv. 26. § (2) bekezdése úgy rendelkezik, hogy alkotmányjogi panasszal az Alkotmánybíróság eljárása kivételesen akkor is kezdeményezhető, ha az alaptörvény-ellenes jogszabály rendelkezésének alkalmazása vagy hatályosulása folytán közvetlenül, bírói döntés nélkül következett be a jogsérelem, és nincs a jogsérelem orvoslására szolgáló jogorvoslati eljárás, vagy a jogorvoslati lehetőségeit az indítványozó már kimerítette. Az alkotmányjogi panaszt az Abtv. 30. § (1) bekezdése alapján az Abtv. 26. § (2) bekezdésében meghatározott esetben az alaptörvény-ellenes jogszabály hatálybalépésétől számított száznyolcvan napon belül lehet írásban benyújtani. Az Ör. – az Ör. 105. §-a alapján – 2011. április 2-án lépett hatályba. Az indítványozó alkotmányjogi panaszát az Abtv. 30. § (1) bekezdésében meghatározott határidőn túl, 2012. május 17-én nyújtotta be.
- [3] Az Ügyrend 50. § (1) bekezdése szerint a beadvány benyújtására nyitva álló törvényi határidő esetén a beadványnak a határidő utolsó napjáig a beadvány érkeztetésére az Abtv. alapján jogosult szervhez be kell érkeznie. Az Ör. 60. §-a tekintetében az alkotmányjogi panaszt az indítványozó elkésztetten terjesztette elő.
- [4] Az alkotmányjogi panasz nem fogadható be, mert az alkotmányjogi panasz nem felel meg az Abtv. 30. § (1) bekezdésének, ezért az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasz befogadását az Ügyrend 30. § (2) bekezdése alapján visszautasította.

Budapest, 2012. szeptember 24.

Dr. Paczolay Péter s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

<i>Dr. Balogh Elemér s. k.,</i> alkotmánybíró	<i>Dr. Balsai István s. k.,</i> alkotmánybíró
<i>Dr. Bihari Mihály s. k.,</i> alkotmánybíró	<i>Dr. Bragyova András s. k.,</i> alkotmánybíró
<i>Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,</i> alkotmánybíró	<i>Dr. Holló András s. k.,</i> alkotmánybíró
<i>Dr. Kiss László s. k.,</i> előadó alkotmánybíró	<i>Dr. Kovács Péter s. k.,</i> alkotmánybíró
<i>Dr. Lenkovics Barnabás s. k.,</i> alkotmánybíró	<i>Dr. Lévy Miklós s. k.,</i> alkotmánybíró
<i>Dr. Paczolay Péter s. k.,</i> az Alkotmánybíróság elnöke, az aláírásban akadályozott <i>Dr. Pokol Béla</i> alkotmánybíró helyett	<i>Dr. Stumpf István s. k.,</i> alkotmánybíró
<i>Dr. Szalay Péter s. k.,</i> alkotmánybíró	<i>Dr. Szívós Mária s. k.,</i> alkotmánybíró

Dr. Stumpf István alkotmánybíró
különvéleménye

- [5] Nem értek egyet a többség által elfogadott végzés indokolásával és rendelkező részével sem, az alkotmányjogi panaszt be kellett volna fogadni és érdemben elbírálni.
- [6] 1. „Arra pedig, hogy az ítézés az igazság cselekvése legyen (Szent Tamás szerint), háromféle dolog szükséges. Először, hogy az igazságra való hajlandóságból; másodsor, a bíró hatalmából és joghatóságából származzék; harmadsor, hogy az ész *józan megfontolásának* kifolyása legyen.” [Nemes Magyarország szokásjogának hármaskönyve (1514), Első rész, 14. Czim]
„A bíróságok a jogalkalmazás során a *jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával* és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik. Az Alaptörvény és a jogszabályok értelmezésekor azt kell feltételezni, hogy a *józan észnek* és a közjónak *megfelelő*, erkölcsös és gazdaságos célt szolgálnak.” [Alaptörvény 28. cikk]
- [7] Az Alaptörvény idézett cikke a jogértelmezés kiindulópontjait ugyan szerkezetileg a bírói jogértelmezés irányvonalainak meghatározásához kapcsolódóan rögzíti, de határozott álláspontom szerint kötelező – és ha sem az Alaptörvény, sem a Hármaskönyv nem említené, akkor is kötelező lenne – az Alkotmánybíróságra a hivatkozott alapelv: jogszabályt értelmezni és alkalmazni csak a józan észnek megfelelően szabad.
- [8] 2. A jelen ügyben hozott végzés többségi indoklásnak az elkésztésre vonatkozó része elsőre ké-

zenfekvőnek tűnik, de az alkotmányjogi panaszok benyújtására vonatkozó határidőszabály értelmezésével kapcsolatban súlyos – a jövőbeli joggyakorlatra nézve is potenciálisan kiható – általános problémát vet fel, ezért indokoltnak látom eltérő álláspontom részletes kifejtését.

- [9] Az Abtv. 26. § (2) bekezdése szerint az Alkotmánybíróság eljárása kivételesen akkor is kezdeményezhető, ha az alaptörvény-ellenes jogszabály rendelkezésének alkalmazása vagy hatályosulása folytán közvetlenül, bírói döntés nélkül következett be a jogsérelem, és nincs a jogsérelem orvoslására szolgáló jogorvoslati eljárás, vagy a jogorvoslati lehetőségeit az indítványozó már kimerítette.
- [10] Az Alkotmánybíróságnak Abtv. 26. § (2) bekezdésével kapcsolatos, 2012. január 1-től folytatott joggyakorlata abba az irányba mutat, hogy az alkotmányjogi panasz befogadásának feltételéül megköveteli az indítványozó *aktuális érintettségét* (tehát azt, hogy a jogsérelem már bekövetkezett, azaz vele szemben a rendelkezés hatályosult vagy alkalmazták), illetve az Alkotmánybíróság az érintettséget olyan esetben is megállapította, „ha jogszabály alkalmazására, érvényesítésére szolgáló cselekmények még nem történtek, de jogszabály erejénél fogva olyan jogi helyzet keletkezett, amelyből egyértelműen következik, hogy a panaszolt jogsérelem közvetlenül belátható időn belül kényszerítően bekövetkezik” [33/2012. (VII. 17.) AB határozat Indokolás [66]].
- [11] Az Abtv. 30. § (1) bekezdése úgy fogalmaz, hogy alkotmányjogi panaszt „az Abtv. 26. § (2) bekezdésében meghatározott esetben az alaptörvény-ellenes jogszabály *hatálybalépésétől* számított száznolcvan napon belül lehet írásban benyújtani”.
- [12] 3. A vizsgált ügyben – és minden olyan későbbi ügyben, ahol a sérelmezett rendelkezés hatálybalépése és alkalmazhatósága, illetve konkrét alkalmazása között legalább száznolcvan nap eltelik – az Abtv. 30. § (1) bekezdésében foglalt határidő-számítás szigorú nyelvtani értelmezése és az „érintettség” kritériumának a szűk értelmezése (amely az érintettséghez megköveteli a jogsérelem beálltát) együttesen arra az eredményre vezet, hogy a jogszabály hatálybalépésétől számított száznolcvan napon belül az alkotmányjogi panasz aktuális érintettség hiányában (mintegy idő előttiség miatt) nem fogadható be, száznolcvan napon túl pedig – még ha az indítványozó aktuális érintettsége már fenn is áll – a határidő túllépése miatt.
- [13] Az Abtv. 26. § (2) bekezdésének és 30. § (1) bekezdésének az előbbieket szerinti értelmezése álláspontom szerint egy irracionális alkotmányos jogorvoslati deficitet eredményez, amely ellentétes az alkotmányjogi panasz jogintézményének céljával, azaz a ténylegesen jogsérelemet okozó alaptörvény-ellenes jogszabály által okozott jogsérelem kiküszöbölésére.

- lésével, illetve a későbbiekben előforduló hasonló esetek megelőzésével. A probléma azonban az Abtv. megfelelő értelmezésével a jelen ügyben megoldható lett volna és a jövőben is megoldható lenne.
- [14] 3.1. A 26. § (2) bekezdése szerinti közvetlen alkotmányjogi panasz benyújtására vonatkozó határidő-szabály megfogalmazása ahhoz a – rendelkezés alkalmazási körébe tartozó két – tipikus esethez igazodik, amelyekben az alaptörvény-ellenes jogszabály az érintett közreműködésétől függetlenül, egyedi közhatalmi döntés nélkül (*ex lege*) hatályosul és a hatályosulás (alkalmazás) időpontja megegyezik a rendelkezés hatályba lépésének időpontjával; vagy az érintett jogkövető magatartása révén „magára alkalmazza” a jogszabályt és a jogszabály alkalmazhatóságának kezdete megegyezik a rendelkezés hatályba lépésének időpontjával. Ezekben az esetekben a jogsérelem bekövetkezésének napját követően az érintetteknek tényleges lehetőségük nyílt a panasz benyújtására.
- [15] Ha azonban a fenti esetekben a hatályosulás, illetve az alkalmazandóság időpontja később (akár száznyolcvan napnál is később) következik a hatálybalépés időpontjánál, akkor a „jogszabály hatálybalépésétől” kifejezést, amelyet a tipikus esetkörökben a nyelvtani értelmezéshez képest nem kell eltérően értelmezni, itt az alkotmányjogi panasz jogintézményének céljával összhangban – a panasz benyújtására tényleges lehetőség biztosítása végett – úgy lehet értelmezni, hogy az a rendelkezés hatályosulásának, illetve az alkalmazásának időpontját jelenti.
- [16] A 26. § (2) bekezdés alkalmazási körébe tartozó további esetekben, azaz ha a jogszabályt nem bíróság, hanem más szerv alkalmazza, egyedi közhatalmi döntést hoz, amellyel szemben nincs a jogsérelem orvosolására szolgáló alkalmas jogorvoslati eljárás, akkor – mivel hatálybalépés és a szerv általi jogszabály-alkalmazás között jelentős időbeli különbség lehet – a panasz benyújtására tényleges lehetőség biztosítása végett szintén a határidőszabály cél szerinti értelmezése adhat megoldást.
- [17] 3.2. Az általam javasolt értelmezés tehát nem valamiféle radikális *contra legem* értelmezés – sokkal inkább arról van szó, hogy ha a normaszöveg rendelkezésnek a jogintézmény céljával összhangban álló értelmét (*ratio legis*) nem teljes körűen fejezi ki, akkor az Alkotmánybíróságnak nem kell elzárkóz-
 nia a korrekciót lehetővé tevő – a nyelvtani értelmezéshez képest – kiterjesztő értelmezéstől.
- [18] Hangsúlyozom: sem az alkotmányjogi panasz jogintézményének céljával, sem pedig a józan ésszel nincs összhangban egy olyan jogértelmezés, amely a 26. § (2) bekezdés szerinti indítványt csak a tényleges, az aktuális érintettség bekövetkezése után tekinteti befogadhatónak, de a benyújtási határidőt kivétel nélkül a hatálybalépéstől számítja, amely határidő az esetek egy részében a tényleges érintettség bekövetkezésének időpontjára már lejár.
- [19] Mindezek alapján tehát az Abtv. 30. § (1) bekezdésében foglalt határidőszabályt – a 26. § (2) bekezdése szerinti alkotmányjogi panasz vonatkozásában – úgy indokolt értelmezni, hogy a határidő az érintettség bekövetkezésétől számolandó.
- [20] 4. Az indítványozót a képviselő-testület 2012. április 26-án bírságolta meg, a 2012. május 17-én benyújtott panasz – az én értelmezésem szerint – határidőben érkezettnek lett volna minősíthető. A teljesség kedvéért megjegyzem, hogy mivel a jelen ügyben támadott önkormányzati rendelet 2011. április 2-án lépett hatályba, ettől számított száznolcvan napon belül – 2011. szeptember 29-ig – az indítványozó nem is nyújthatott volna be az új – 2012. január 1-jén hatályba lépő – Abtv. 26. § (2) alapján alkotmányjogi panaszt.
- [21] A jelen ügy átmeneti jellege – azaz, hogy a támadott jogszabály hatálybalépésekor még a régi Abtv. volt hatályban, amely alapján mások voltak az indítványozási lehetőségek – a határidő-szabály értelmezése tekintetében hordoz magában csekély mértékű – véleményem szerint ugyan nem döntő – bizonytalanságot. Mindenesetre bízom abban, hogy amikor hasonló indítványok (ti. amelyeknél a támadott jogszabály hatálybalépése és az aktuális érintetté válás időpontja között jelentős különbség van) befogadása a jövőben elbírálásra kerül majd, az Alkotmánybíróság újból megfontolja a határidőszabály értelmezését, és megengedi, hogy egy az olyan érintett, aki a legjobb tudása szerint és ésszerű határidőben az Alkotmánybírósághoz fordul, ne legyen elzárva attól, hogy alkotmányjogi panasz útján jogorvoslattal éljen.

Budapest, 2012. szeptember 24.

Dr. Stumpf István s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2949/2012.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG TANÁCSAINAK A MAGYAR KÖZLÖNYBEN KÖZZÉ NEM TETT HATÁROZATAI ÉS VÉGZÉSEI

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3265/2012. (X. 4.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz alapján meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a népi kezdeményezésről szóló 32/2005. (IV. 25.) OGY határozat, valamint a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény 148. § (5) bekezdése ellen benyújtott alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozók alkotmányjogi panaszukban a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (a továbbiakban: nemzetiségi törvény) 148. § (5) bekezdése, valamint a népi kezdeményezésről szóló 32/2005. (IV. 25.) OGY határozat (a továbbiakban: OGY határozat) alkotmányellenességének megállapítását és megsemmisítését kérték.
- [2] Az egyik indítványozó a nemzeti és etnikai kisebbségek jogairól szóló 1993. évi LXXVII. törvény (a továbbiakban: kisebbségi törvény) 61. § (2) bekezdése alapján országos népi kezdeményezésre irányuló aláírásgyűjtő ív mintapéldányának hitelesítését kérte az Országos Választási Bizottságtól (a továbbiakban: OVB). Az aláírásgyűjtő íven a következő kérdés szerepelt: „A magyarországi hunok a nemzeti és etnikai kisebbségek jogairól szóló 1993. évi LXXVII. törvény (a továbbiakban: kisebbségi törvény) 61. § (2) bekezdésének felhatalmazása alapján bizonytságot kívánnak tenni arról, hogy megfelelnek a kisebbségi törvényben foglaltaknak. Ezen oknál fogva alulírottak kijelentjük, hogy a hun kisebbséghez tartozónak valljuk magunkat!”
- [3] Az aláírásgyűjtő ív mintapéldányát az OVB 122/2004. (IX. 2.) OVB határozatában hitelesítette. Miután a kisebbségi törvény 61. § (2) bekezdésében előírt 1000 aláírást összegyűjtötték, az Országgyűlés 2005. április 25-i ülésén a népi kezdeményezést megtárgyalta és a 32/2005. (IV. 27.) OGY határozatában úgy döntött, hogy a népi kezdeményezéssel nem ért egyet. Ezt követően a népi kezdeményezés

elindítója fordult az Alkotmánybírósághoz. Indítványában a hunokat megillető, az Alkotmány 68. § (1) bekezdéséből folyó önazonossághoz való jog, valamint az Alkotmány 70/A. §-ában szabályozott jogegyenlőség követelményének megsértésére hivatkozva kérte a kisebbségi törvény 61. § (1) bekezdésének, valamint az OGY határozat alkotmányellenességének megállapítását.

- [4] 2012. január 1-jén, az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) hatályba lépésével a korábban folyamatban volt eljárások a törvény erejénél fogva megszűntek. Az Abtv. 71. § (3) bekezdése azonban lehetőséget adott arra, hogy a megszűnt eljárások indítványozói – ha a 26. §-ában foglalt feltételek fennállnak – 2012. március 31-ig az el nem bírált indítványban meghatározott jogszabállyal összefüggő, és az abban megjelölt tartalomnak megfelelő alkotmányjogi panaszt nyújtsanak be, ha az abban megjelölt alkotmányos jogsérelem alaptörvény-ellenességet valósít meg. Erről az Alkotmánybíróság 2012. január 16-án kelt, XX/1170–1/2012. AB végzésében tájékoztatta az indítványozót.
- [5] E végzés alapján – a törvényben meghatározott határidőn belül – benyújtott panaszában az indítványozó indítványát fenntartotta. Az indítványhoz csatlakozott még a Hun-Magyar Kisebbségért Egyesület elnöke és alelnöke. Tekintettel arra, hogy az indítvány nem felelt meg az alkotmányjogi panasszal szemben az Abtv. által támasztott követelményeknek, az Alkotmánybíróság főtítkára hiánypótlásra hívta fel az indítványozókat. A panasz hiányosságait az indítványozók jogi képviselőjük útján határidőn belül pótolták.
- [6] Az alkotmányjogi panaszt az Abtv. 26. § (2) bekezdése alapján nyújtották be. A panaszban a 32/2005. (IV. 25.) OGY határozat és a nemzetiségi törvény 148. § (5) bekezdésének alkotmányossági vizsgálatát kezdeményezik.
- [7] Az indítványban kifejtett álláspont szerint az OGY határozat, mivel megtagadta a hun nemzetiség elismerését, sérti az Alaptörvény XXIX. cikkét, a nemzetiségeknek az önazonosságuk szabad vállalásához és megőrzéséhez való jogát.
- [8] A nemzetiségi törvény 148. § (5) bekezdése pedig sérti az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében szabályozott jogorvoslathoz való jogot, mert az MTA elnökének állásfoglalása ellen nem biztosít jogorvoslati lehetőséget.

- [9] 2. Az Alkotmánybíróság eljárása során megállapította, hogy az OGY határozat alkotmányossági vizsgálata iránt az Abtv. 26. § (2) bekezdése alapján alkotmányjogi panaszt nem lehet benyújtani.
- [10] Az Abtv. 26. § (2) bekezdése, valamint 37. § (2) bekezdése alapján az alkotmányjogi panasz az a formája csak jogszabály, közjogi szervezetszabályozó eszköz és jogegységi határozat ellen vehető igénybe.
- [11] A jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény 23. §-a alapján az Országgyűlés normatív határozata minősül közjogi szervezetszabályozó eszköznek. Az Alkotmánybíróság állandó gyakorlata szerint önmagában az, hogy valamely aktust olyan elnevezés alatt bocsátanak ki, amelyet a Jat. a jogszabályok vagy az állami irányítás egyéb jogi eszköze (a hatályos jogban a közjogi szervezetszabályozó eszköz) megjelölésére használ, még nem alapozza meg az adott aktus felülvizsgálatára nézve az Alkotmánybíróság hatáskörét. A hatáskör vizsgálatánál nem az aktus elnevezése, hanem a benne foglalt rendelkezések jogi jellege az irányadó. Az Alkotmánybíróságnak az országgyűlési határozatok normativitásával összefüggő gyakorlata azt mutatja, hogy az Alkotmánybíróság a legtöbbször a határozat céljának, a rendelkezéseivel érintett jogalanyok körének, a határozatban lévő magatartási szabályok jellegének vagy időbeli kiterjedésének eseti vizsgálata alapján állapította meg, hogy a vizsgált országgyűlési határozat normatív vagy konkrét aktusnak minősül-e [Ld. 50/2003. (XI. 5.) AB határozat, ABH 2003, 566, 582.].
- [12] A vitatott OGY határozat egy népi kezdeményezés érdemi tárgyalása során hozott egyedi határozat, amelyben az Országgyűlés arról döntött, hogy nem kívánja a kisebbségi törvényt a népi kezdeményezésnek megfelelően módosítani, normatív tartalommal nem bír, így ellene az Abtv. 26. § (2) bekezdése alapján alkotmányjogi panasz nem helyes.
- [13] Az Országgyűlés a 32/2005. (IV. 25.) OGY határozatot az egyes országgyűlési határozatok deregulációs célú felülvizsgálatáról szóló 72/2011. (X. 5.) OGY határozatának 4. pontja és 1. sz. mellékletének 98. pontjában visszavonta. A támadott OGY határozat így nem tekinthető hatályos aktusnak sem.
- [14] Ennek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy 32/2005. (IV. 25.) OGY határozat alkotmányossági vizsgálata iránt az Abtv. alapján alkotmányjogi panasz nem nyújtható be, ezért azt az Ügyrend 30. § (2) bekezdése alapján visszautasította.
- [15] 3. Az alkotmányjogi panaszt az Abtv. 71. § (3) bekezdése alapján nyújtották be. A korábbi indítványban az indítványozó a kisebbségi törvény 61. § (1) bekezdésének alkotmányossági vizsgálatát kezdeményezte. A kisebbségi törvényt 2012. január 1-jétől hatályon kívül helyezte a nemzetiségi törvény 236. §-a. Bár a nemzetiségi törvény 1. sz. melléklete tartalmaz a kisebbségi törvény 61. § (1) bekezdésével azonos tartalmú rendelkezést, az indítvány nem azt, hanem a nemzetiségi törvény olyan szabályát támadja, amelyet az utólagos normakontrollra irányuló indítványban a kisebbségi törvény kapcsán nem vitattak. Így a nemzetiségi törvény 148. § (5) bekezdése ellen benyújtott panasz nem tekinthető az Abtv. 71. § (3) bekezdése alapján benyújtott panasznak.
- [16] Ez olyan új panasz, amelyre nézve az Abtv. 71. § (4) bekezdése már nem alkalmazandó. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése alapján a 26. § (2) bekezdésében szabályozott panaszt az alaptörvény-ellenes jogszabály hatályba lépésétől számított száznolcvan napon belül kell benyújtani. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a nemzetiségi törvény 2012. január 1-jén lépett hatályba, a 148. § (5) bekezdése ellen a panasz 2012. május 24-én – törvényes határidőn belül érkezett az Alkotmánybírósághoz.
- [17] Az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, különösen a 26–27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket.
- [18] Az Alaptörvény átmeneti rendelkezéseinek 24. cikk (1) bekezdés *b*) pontja, valamint Abtv. 26. § (2) bekezdése alapján alkotmányjogi panasszal az élhet, akinek Alaptörvényben biztosított jogát az egyedi ügyben alkalmazott, illetőleg hatályosuló jogszabályi rendelkezés sérti és az alaptörvény-ellenes jogszabály rendelkezésének alkalmazása vagy hatályosulása folytán közvetlenül, bírói döntés nélkül következett be a jogsérelem, valamint nincs a jogsérelem orvoslására szolgáló jogorvoslati eljárás, vagy a jogorvoslati lehetőségeit az indítványozó már kimerítette. A panasz befogadhatóságának feltétele az érintettség, nevezetesen az, hogy panaszos által alaptörvény-ellenesnek ítélt jogszabály a panaszos személyét, konkrét jogviszonyát közvetlenül és ténylegesen érintő rendelkezést állapít meg, s ennek következtében a panaszos alapjogai sérülnek.
- [19] A nemzetiségi törvény 148. § (5) bekezdése arról rendelkezik, hogy az OVB a népi kezdeményezésre irányuló aláírásgyűjtő ív mintapéldányának hitelesítésére irányuló eljárása során köteles kikérni a Magyar Tudományos Akadémia elnökének állásfoglalását arról, hogy fennállnak-e a nemzetiség Magyarországon honos népcsoportná nyilvánításának a törvényi feltételei. A választási eljárásról szóló 1997. évi C. törvény 130. §-a alapján az OVB-nek az aláírásgyűjtő ív mintapéldányának hitelesítése tárgyában hozott döntése a Kúria előtt kifogással megtámadható. A panaszosok által vitatott

szabály nem közvetlenül hatályosuló, hanem egyedi ügyben, jogalkalmazással érvényesülő szabály, amelynek során jogorvoslatnak is helye van.

- [20] Tekintettel arra, hogy a nemzetiségi törvény 148. § (5) bekezdésének alkalmazására a panaszosok egyedi ügyében nem került sor, a vitatott szabály személyüket, konkrét jogviszonyaikat közvetlenül és ténylegesen nem érinti, ezért azzal összefüggésben az indítványozók személyes érintettsége nem állapítható meg.
- [21] Ezért az Alkotmánybíróság a nemzetiségi törvény 148. § (5) bekezdése alkotmányossági vizsgálatára irányuló alkotmányjogi panaszt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés c) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2012. szeptember 24.

Dr. Holló András s. k.,
tanácsvezető,
előadó alkotmánybíró

Dr. Balsai István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Bragyova András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kiss László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kovács Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2668/2012.

• • •

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3266/2012. (X. 4.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a találmányok szabadalmi oltalmáról szóló 1995. évi XXXIII. törvény 100. § (3)–(4) bekezdései alaptörvény-ellenességének megállapítására irányuló, a Fővárosi Ítéletábla mint másodfokú bíróság 8.Pkf.26.600/2009/7. számú ítéletével összefüggésben előterjesztett alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 71. § (3) bekezdése szerinti eljárásban alkotmányjogi panaszt terjesztett elő, amelyben az Abtv. 26. § (1) bekezdése alapján kérte a találmányok szabadalmi ol-

talmáról szóló 1995. évi XXXIII. törvény (a továbbiakban: Sztv.) 100. § (3)–(4) bekezdéseinek hatályba lépésük napjára [2005. november 1.] visszamenőleg történő megsemmisítését.

- [2] Az indítványozó azt kifogásolta, hogy az Sztv. támadott rendelkezéseinek értelmében a szabadalom megsemmisítésére irányuló eljárásokban a bíróság nem vizsgálhatja teljes körűen a megsemmisítés alapjául szolgáló okokat, hiszen a Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala (a továbbiakban: Hivatal) által nem vizsgált, a közigazgatási határozat megváltoztatására irányuló kérelemben, vagy azt követően előterjesztett megsemmisítési okok vizsgálatától „a bíróság el van zárva, azokat köteles figyelmen kívül hagyni”.
- [3] Az indítványozó szerint sérti a jogállamiságot, hogy az Sztv. támadott rendelkezései alapján a bíróság a közigazgatási hatóság által megállapított tényálláshoz, valamint a Hivatal által lefolytatott bizonyítási eljáráshoz kötve van. Az Sztv. 100. §-ának (3)–(4) bekezdései kiüresítik a közigazgatási határozatok bírósági felülvizsgálatának lehetőségét. Megemlíti továbbá, hogy az Sztv. támadott szakaszai miatt sérül „az az alkotmányos joga”, amelyet a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény 3. § (1) bekezdése deklarál, miszerint „mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt vádról bíróság döntsön”.

- [4] 2. Az alkotmányjogi panasz nem fogadható be, mert az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti tartalmi követelményeknek nem felel meg, mivel az indítványozó nem jelölte meg, hogy az Sztv. támadott rendelkezései mely Alaptörvényben biztosított jogát sértik. Az Abtv. 52. § (1) bekezdésének b) pontja szerint az alkotmányjogi panasz kérelem akkor tekinthető határozottnak, ha az tartalmazza az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét. Az indítvány az Abtv. szerinti határozott kérelmet nem tartalmaz, így az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt az Ügyrend 30. § (2) bekezdésének a) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2012. szeptember 24.

Dr. Holló András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Balsai István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Bragyova András s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Kiss László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kovács Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2667/2012.

• • •

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3267/2012. (X. 4.) AB VÉGGÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa jogszabály alaptörvény-ellenességének vizsgálatára irányuló alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság Budapest Főváros XVII. kerület Önkormányzatának a helyi adókról szóló 58/2002. (XII. 27.) számú rendelete 17. § (2) bekezdése, és Budapest Főváros XVIII. kerület Pestszentlőrinc-Pestszentimre Önkormányzata Képviselő-testületének a helyi adókról szóló 41/2011. (XII. 20.) számú rendelete 9. §-a alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (2) bekezdésére hivatkozással – 2012. június 28-án – Budapest Főváros XVII. kerület Önkormányzatának a helyi adókról szóló 58/2002. (XII. 27.) számú rendelete (a továbbiakban: Ör.1.) – 2012. január 1-jétől hatályos – 17. § (2) bekezdése és a Budapest Főváros XVIII. kerület Pestszentlőrinc-Pestszentimre Önkormányzata Képviselő-testületének a helyi adókról szóló 41/2011. (XII. 20.) számú rendelete (a továbbiakban: Ör.2.) – 2012. január 1-jétől hatályos – 9. §-a alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte.
- [2] Az indítványozó szerint a rendeleteket alkotó önkormányzatok figyelmen kívül hagyták a telekadó tárgyat képező ingatlanok rendeltetését és az adóalanyok teherviselő képességét, a telekadó mértékét egységesen a helyi adókról szóló 1990. évi C. törvény 6. § c) pontja és 22. § a) pontja szerint meghatározott adómaximum közelében állapították meg, amely az indítványozó számára indokolatlanul és megalapozatlanul magas telekadófizetési kötelezettséget jelent. Álláspontja szerint az önkormányzatok a rendeletalkotás során megsértették az Alaptörvény XXX. cikkének (1) bekezdését, és az Alaptörvény 32. cikkének (1) bekezdését.
- [3] 2. Az alkotmányjogi panasz nem fogadható be, mert az Abtv. 26. § (2) bekezdése szerinti tartalmi követelményeknek nem felel meg.
- [4] Az Ör.1. és az Ör.2. kifogásolt rendelkezései nem közvetlenül alkalmazandó normák, amelyek nem az érintettek önkéntes jogkövető magatartásával,

alkalmazásával hatályosulnak, ezért az indítványozónak a törvényben előírt közvetlen és tényleges érintettsége nem áll fenn.

- [5] A telekadót az adóhatóság kivetéssel állapítja meg, a telekadó megfizetésére vonatkozó rendelkezések konkrét egyedi esetben az adóhatósági eljárás révén hatályosulnak. A megjelölt rendelkezésekből közvetlenül, bírói döntés nélkül az Alaptörvényben biztosított jog sérelme nem következik. Mivel az indítványozó közvetlen érintettsége nem áll fenn, ezért az Abtv. 26. § (2) bekezdésében meghatározott kivételes eljárás nem folytatható le.
- [6] Fentiekre tekintettel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt az Abtv. 64. § d) pontja, valamint az Ügyrend 30. § (2) bekezdés c) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2012. szeptember 24.

Dr. Holló András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Balsai István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Bragyova András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kiss László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kovács Péter s. k.,
előadó alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/3172/2012.

• • •

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3268/2012. (X. 4.) AB VÉGGÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.III.20.670/2011/7. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítvány arra irányult, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Bíróság 11.P.21.142/2008/47. számú, a Debreceni Ítéltábla Pf.I.20.428/2010/10. számú, valamint a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.III.20.670/2011/7. számú – kártalanítási-kártérítési

- ügyben hozott – ítéleteinek alaptörvény-ellenességét és semmisítse meg azokat.
- [2] 2. Az alkotmányossági problémákat az indítványozó a következőkben látta.
- [3] Az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését, azaz a jogállamiságból levezetett jogbiztonságot sértőnek vélte az indítványozó azt, hogy a „Legfelsőbb Bíróság Polgári Tanácsa” – az indítványozó szerint – a Strasbourg-i Bíróság, az Alkotmánybíróság és a Legfelsőbb Bíróság Büntető Tanácsa által „hozott marasztaló határozatokban megállapított alkotmány- és törvénysértés” ellenére kártérítési követelésének nem adott helyt.
- [4] Az Alaptörvény E) cikk (3) bekezdésének (az EU joga általánosan kötelező magatartási szabályt állapíthat meg) a sérelmét az indítványozó abban látta, hogy az Unió jogával ellenétes az a magyar gyakorlat, hogy a Magyar Állam nem perelhető a jogalkotással okozott kárért.
- [5] Az emberi méltóság sérelmével kapcsolatban előadta, hogy az ügyben lefolytatott eljárás kimeríti a megalázó büntetés tilalmának a megsértését, hiszen ártatlansága utóbb bebizonyosodott és jogtalan elítélését „bírói hiba okozta”.
- [6] Az Alaptörvény IV. cikk (1) bekezdésének (személyi biztonság) megsértését abban látta, hogy „többszöri alkotmány és jogszabálysértések következtében évekig hánykolódott az igazságszolgáltatás útvesztőjében”.
- [7] Az Alaptörvény IV. cikk (4) bekezdése (alaptalan szabadság-korlátozás miatt kártalanítás jár) szerinte azért sérült, mert álláspontja szerint kártérítésre és nem egy „költségekkel annulálódó könyöradomány-szerű kártalanításra” lenne jogosult.
- [8] Az indítványozó azt is állította, hogy az elhúzódozó büntetőeljárással a „jó hír neve teljes mértékben megszűnt”, mely szerinte az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdésének a sérelmét eredményezte.
- [9] Az indítványozó szerint az Alaptörvénynek a törvény előtti egyenlőséget biztosító XV. cikk (1) bekezdésének, valamint a tisztességes eljáráshoz való jogának [XXIV. cikk (1) bekezdésének] a sérelme az ügyben azzal valósult meg, hogy elvonták attól a jogától, hogy a „szemben álló felek egyenrangúságát és egyenlőségét biztosítsák”, illetve az ügyben eljáró büntetőbírákat a polgári kártalanítási-kártérítési eljárásban meg sem hallgatták.
- [10] Az Alaptörvény XXIV. cikk (2) bekezdésének (hatóságok által jogellenesen okozott károk megtérítésének a kötelezettsége) a sérelme abban áll az indítványozó szerint, hogy a bírósági gyakorlat szerint kizárólag kirívóan okszerűtlen vagy célszerűtlen bírói tevékenység vagy mérlegelés eredményezhet kártérítési kötelezettséget. Emellett az indítványozó szerint az, hogy bárkinek a jogellenes magatartása kártérítési kötelmet keletkeztet, de a bíróé vagy a bíróságé csak akkor, ha az kifejezetten súlyos, vagy kirívó volt, a törvény előtti egyenlőség [XV. cikk (1) bekezdés] és a hátrányos megkülönböztetés [XV. cikk (2) bekezdés] tilalmát is sértik.
- [11] Azzal is érvelt, hogy ügyében nem volt „törvény által felállított büntetőtanács”, mely a XXVIII. cikk sérelmét eredményezte.
- [12] 3. Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint az alkotmányjogi panasz az alábbiak miatt nem fogadható be.
- [13] 3.1. Az indítványozó alkotmányjogi panaszának 1. pontját az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésére alapította. Az Abtv. 27. §-ra alapított alkotmányjogi panasz a 26. § (1) bekezdés szerinti panasszal megegyezően „Alaptörvényben biztosított jogra” alapítható.
- [14] Az Alkotmánybíróság a 2011. december 31. napjáig hatályos Alkotmánnyal összefüggésben az alkotmányjogi panaszokat csak az érdemben valamely Alkotmányban biztosított jog sérelemére való hivatkozás esetén vizsgálta. A jogbiztonság követelményének sérelmére való hivatkozást alapvetően két esetben, a visszaható hatályú jogalkotásra és a felkészülési idő hiányára alapított indítványok esetén vizsgálta (összefoglalóan: 1140/D/2006. AB végzés, ABH 2008, 3578, 3580.).
- [15] Minthogy az Alaptörvény a valódi alkotmányjogi panasz esetében is „Alaptörvényben biztosított jogról” rendelkezik, ekképp nincs indok arra, hogy az Abtv. 27. §-ában foglalt alkotmányjogi panasz esetében a korábbi gyakorlatától eltérjen és a jogbiztonság sérelmére vonatkozó indítványokat a fenti korlátozás nélkül, a jogbiztonság követelményének teljes tartalmára kiterjedően vizsgálja az Alkotmánybíróság.
- [16] Jelen ügy indítványozója a jogbiztonság sérelmét nem e két kivételes esetre való hivatkozással állította, hanem azt sérelmezte, hogy a Kúria a kártalanítási-kártérítési követelésének nem adott helyt. Ezt az eseti mérlegelésen alapuló döntést az Alkotmánybíróság nem bírálhatja felül.
- [17] Az indítványozó a fent kialakult alkotmánybírói gyakorlat alapján a jogbiztonság sérelmének megállapítását önmagában a rá nézve kedvezőtlen ítéleti döntés miatt nem kérheti.
- [18] 3.2. Az indítványozó azt is állította, hogy az a magyar gyakorlat, miszerint a Magyar Állam nem perelhető a jogalkotással okozott kárért, az Európai Unió jogával ellentétes, ami az Alaptörvény E) cikk (3) bekezdését sérti.
- [19] Az Alaptörvény E) cikk (3) bekezdése (az EU joga általánosan kötelező magatartási szabályt állapíthat meg) ugyanúgy nem alapjog, mint a jogállamisági klauzula, azért erre a panaszos alkotmányjogi panaszban nem hivatkozhat. Mindemellett az indítványozó nem jelölt meg egyetlen olyan uniós szabályt

- sem, mely kötelezné az Unió tagállamait abban a vonatkozásban, hogy a jogalkotással okozott károkért objektív alapú kártérítési felelősséggel tartoznának.
- [20] 3.3. Arra is hivatkozott az indítványozó, hogy a büntetőeljárásban „bírói hiba” játszott közre az elítélésében, mely az indítványozó emberi méltósághoz való jogát sértette meg. A Kúria ítéletének nem volt (és nem is lehetett) tárgya a korábbi, egymástól eltérő büntető ítéletek értékelése. Ekképp ez a szempont a kártérítési ügyben hozott polgári jogi tárgyú ítélet alkotmányossági felülvizsgálatánál sem vehető figyelembe, azaz az Alkotmánybíróság ezt a hivatkozást az alkotmányjogi panasz alapjául nem fogadhatja el.
- [21] 3.4. Az, hogy az indítványozó személyi biztonságának megsértését látta abban, hogy „többszöri alkotmány- és jogszabálysértések következtében évekig hánykolódott az igazságszolgáltatás útvesztőjében”, nem vethető fel a kártérítési ügyében született ítéletével összefüggésben. Ennek az ügynek ugyanis nem volt tárgya az, hogy a cselekmény megtörténte és a jogerős felmentő ítélet meghozatala között miért telt el 9 év. Ezt a szempontot az indítványozó legfeljebb a büntető ügyben hozott jogerős határozattal szemben előterjesztett panaszban indítványozhatta volna, ilyet azonban a magyar Alkotmánybíróság előtt nem terjesztett elő csak a strasbourgi Emberi Jogok Európai Bírósága előtt.
- [22] 3.5. Az indítványozó úgy vélte, hogy az Alaptörvény IV. cikk (4) bekezdése (alaptalan szabadság-korlátozás miatt kártalanítás jár) szerint kártérítésre és nem egy „költségekkel annulálódó könnyoradomány-szerű kártalanításra” lenne jogosult.
- [23] Ezzel összefüggésben kiemelendő, hogy az indítványozó a Kúria olyan részítéletével szemben fordult panasszal az Alkotmánybírósághoz, melynek a Be. 581. §-a szerinti jogellenes fogva tartás miatti kártalanítás nem volt tárgya. Ebben a kérdésben ugyanis a Debreceni Ítélet tábla a Megyei Bíróság ítéletét hatályon kívül helyezte és a bíróságot új eljárásra és új határozat meghozatalára utasította. Ekképp az indítványozó e körben benyújtott panaszja egyfelől olyan ítéletet támad, melynek a kártalanítás e formája nem volt tárgya, másfelől idő előtti is, hiszen a kártalanítás összegszerűsége tárgyában jogerős döntés ezidáig nem született.
- [24] 3.6. Az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdésének, azaz a jó hírnév védelmének a megsértésére is hivatkozott az indítványozó, amikor előadta, hogy az elhúzó büntetőeljárással a „jó hírneve teljes mértékben megszűnt”.
- [25] A Kúria azért utasította el az indítványozó személyhez fűződő joga megsértésére irányuló keresetét, mert nem jelölte meg, hogy a személyhez fűződő jogának melyik részeleme „és konkrétan milyen bírói magatartás miatt” sérült (a személyi kár és az ok-okozati összefüggés hiánya).
- [26] Erre tekintettel az Alkotmánybíróság nem vizsgálhatja az indítványozónak azt a hivatkozását, hogy a személyhez fűződő jog sérelmének megállapítására irányuló kereset elutasítása alkotmányellenes volt-e.
- [27] 3.7. Az indítványozó szerint az Alaptörvénynek a törvény előtti egyenlőséget biztosító XV. cikk (1) bekezdésének a valamint a tisztességes eljáráshoz való jogának [XXIV. cikk (1) bekezdésének] a sérelme az ügyében azzal valósult meg, hogy elvonták attól a jogától, hogy a „szemben álló felek egyenrangúságát és egyenlőségét biztosítsák”, illetve az ügyben eljáró büntetőbírákat a polgári kártérítési eljárásban meg sem hallgatták.
- [28] Az indítványozó felvetése nem értékelhető alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésnek, hiszen önmagában attól, hogy egy bizonyítási indítványt a bíróság mérlegelési jogkörében nem teljesít, még nem válik az egész eljárás tisztességtelenné és ezáltal alaptörvény-ellenessé. Ennek a kérdésnek a vizsgálata csak szélső esetben lehet az alkotmánybírósági eljárás tárgya, ellenkező esetben ugyanis a rendes bírósági eljárásokban részt vevő valamennyi fél – akivel szemben a bíróság valamit nem (vagy nem a kérelme szerint) teljesített – a bírósági határozat alkotmányossági szempontból történő felülvizsgálatnak álcázott, valójában azonban a rendes bírósági határozatot felülbírálni kívánó indítvánnyal fordulhatna az Alkotmánybírósághoz. Ezzel viszont az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna.
- [29] 3.8. Az Alaptörvény XXIV. cikk (2) bekezdésének (hatóságok által jogellenesen okozott károk megtérítésének a kötelezettsége), valamint a törvény előtti egyenlőség [XV. cikk (1) bekezdés] és a hátrányos megkülönböztetés [XV. cikk (2) bekezdés] tilalmának vélt sérelmével összefüggésben az indítvány tartalma szerint valójában arra irányult, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági jogkörben okozott károkért való felelősség szabályait vizsgálja meg az Alaptörvény felhívott rendelkezései szempontjából.
- [30] Az indítvány ezen része az 5. pontban kifejtettekkel egyezően idő előtti, ugyanis a kártalanítási kereset tárgyában jogerős ítélet még nem született.
- [31] Az indítványozó alkotmányjogi panaszja e tekintetben egyébként is olyan alkotmányjogi kérdéseket vet fel, amelyeket az Alkotmánybíróság egy korábbi döntésében, a 339/B/2003. AB határozatában (ABH 2009, 1605.) már megvizsgált. A Ptk. 349. § (3) bekezdése alkotmányellenességének vizsgálatát ugyanis a tisztességes eljáráshoz való jog és a hátrá-

nyos megkülönböztetés tilalma vonatkozásában e határozatában elvégezte és az indítványt elutasította. Az Alkotmánybíróság a korábbi döntésben kifejtett érveit az alkotmányossági kérdéseket illetően jelen ügyben is fenntartja. Mivel ez az alkotmányjogi panasz nem tartalmaz az Abtv. 29. §-ában előírt olyan – az említett határozatban kifejtettekhez képest új – alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, amely egy ismételt, érdemi alkotmánybírói eljárásra okot adhatna, ezért az indítvány befogadását az Alkotmánybíróság e tekintetben is visszautasítja.

[32] 3.9. Végül az indítványozó azzal is érvelt, hogy ügyében nem volt „törvény által felállított büntetőtanács”, mely a XXVIII. cikk sérelmét eredményezte.

[33] Ezzel összefüggésben a Legfelsőbb Bíróság Bfv.II.613/2005/2. számú végzésében megállapította, hogy a másodfokú eljárásban valóban kizárt bírór(k) vett(ek) részt, ami abszolút eljárási szabálysértésnek minősül, ezért a bűnösséget megállapító ítéletet hatályon kívül helyezte és intézkedett a szabadságvesztés-büntetés félbeszakítása iránt.

[34] Az indítványozó által indított kártalanítási per jelenleg is folyamatban van. Ennek tárgya a jogellenes fogva tartás miatt okozott kár megfizetése. Tényként állítható, hogy az indítványozó jogellenesen töltötte a szabadságvesztését, azonban ennek oka nem csak a törvénytelenül felállított tanács, hanem az eljárásban felmerült bizonyítékok téves értékelése volt. A tanács törvénytelen felállítása pusztán kártérítési jogcímnak tekinthető, amivel kapcsolatban a per jelenleg is folyamatban van. A törvénytelen tanácsalakítás azonban önmagában nem alapozza meg a bíróság kártérítési kötelezettségét. Természetesen a kártalanítás mértékének megállapításakor ez a tény is figyelembe vehető, azonban „többször-kártalanítás” önmagában ezért nem jár.

[35] Az indítványozó ügyében a tanács törvénytelen megalakításával összefüggésben a Legfelsőbb Bíróság már megállapította a jogkövetkezményt, hiszen erre a körülményre alapozva helyezte hatályon kívül a bűnösséget megállapító ítéletet. A tisztességes eljáráshoz való joga tehát az indítványozónak ezzel a jogorvoslással helyreállt.

[36] 3.10. Összefoglalva: Az indítványozó konkrét magatartásának jogi értékelése az adott rendkívül súlyos közlekedési balesettel összefüggésben (vétkes közrehatás, okozati összefüggés) különösen nehéz „határesetnek” bizonyult. Ilyenkor az egymástól eltérő vagy akár egymással ellentétes jogi minősítések előfordulása gyakori, szinte „szükségszerű”. Ezért is szűkítette be a bírói ítélettel okozott károkért való felelősséget az eddigi bírói gyakorlat.

[37] Az indítványozó tehát mind a jogalkotással, mind a jogalkalmazással okozott károkért való felelősséggel összefüggésben fontos kérdéseket vet fel, ezek azonban az ő konkrét ügyében az Abtv. 29. § követelményeinek nem felelnek meg.

[38] Mivel jelen alkotmányjogi panasz nem tartalmaz az Abtv. 29. §-ában előírt olyan alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, amely érdemi alkotmánybírói eljárásra okot adhatna, ezért az Alkotmánybíróság tanácsa – az Abtv. 47. § (1) bekezdése és az Ügyrend 5. § (1) bekezdése alapján – az alkotmányjogi panasz befogadását az Abtv. 29. §-a és 56. § (2) és (3) bekezdése, továbbá az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2012. szeptember 25.

Dr. Bihari Mihály s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k., Dr. Lenkovics Barnabás s. k.,
alkotmánybíró előadó alkotmánybíró

Dr. Lévy Miklós s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírói ügyszám: IV/3261/2012.

• • •

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3269/2012. (X. 4.) AB HATÁROZATA

a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény 206. §-a és 206/A. §-a egyes rendelkezései alaptörvény-ellenessége megállapítására és megsemmisítésére irányuló bírói kezdeményezés elutasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa bírói kezdeményezés tárgyában meghozta a következő

h a t á r o z a t o t :

1. Az Alkotmánybíróság a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény 206. § (1), (3)–(5) bekezdése, valamint a 206/A. § (3) és (6) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítására irányuló bírói kezdeményezést az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése alapján elutasítja.

2. Az Alkotmánybíróság a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény 206. § (1), (3)–(5) bekezdése, valamint a 206/A. § (3) és (6) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítására vonatkozó bírói kezdeményezést az Alaptörvény XXVIII. cikk (3) bekezdése és XV. cikk (1) bekezdése alapján visszautasítja.

I n d o k o l á s

I.

- [1] A Fővárosi Törvényszék bírójának, az eljárás felfüggesztése mellett – az Alkotmánybíróság III/1174-1/2012. AB számú végzése szerinti felhívására megújított – indítványában a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (a továbbiakban: Be.) 206. § (1), (3)–(5) bekezdése, valamint a 206/A. § (3) és (6) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése érdekében fordult az Alkotmánybírósághoz.
- [2] A kezdeményező bíró indítványa alapjául az Alaptörvény jogállamiságra vonatkozó B) cikk (1) bekezdését, a XXVIII. cikk (3) bekezdése szerinti védelemhez való jog és a XV. cikk (1) bekezdése szerinti törvény előtti egyenlőség sérelmét jelölte meg.
- [3] Álláspontja szerint a támadott rendelkezések mind a titkos információgyűjtés, mind a titkos adatszerzés eredményének felhasználását korlátlanul lehetővé teszik bármely elkövetővel szemben, ami ellentétes mind az Alkotmánybíróság korábbi határozatával, mind a jogállamiság elvével. Ezzel sérül a jogbiztonság, a kiszámítható jogalkalmazás követelménye, a jogállamiság elve. Részletes kifejtés nélkül felvetette azt is, hogy az iratokhoz való hozzáférés korlátozása sérti a védelemhez való jogot és a törvény előtti egyenlőség követelményét.

II.

- [4] 1. Az Alaptörvénynek az indítványban érintett rendelkezései:
- „B) cikk (1) Magyarország független, demokratikus jogállam.”
- „XV. cikk (1) A törvény előtt mindenki egyenlő. Minden ember jogképes.”
- „XXVIII. cikk (3) A büntetőeljárás alá vont személynek az eljárás minden szakaszában joga van a védelemhez. A védő nem vonható felelősségre a védelem ellátása során kifejtett véleménye miatt.”
- [5] 2. A Be.-nek az indítványban támadott – annak előterjesztésekor – hatályos rendelkezései:
- „206. § (1) Ha az ügyész a titkos adatszerzés eredményét a büntetőeljárásban bizonyítékként kívánja felhasználni, a titkos adatszerzés engedélyezése iránti indítványt, a bíróság határozatát és a titkos adatszerzés végrehajtásáról készített jelentést csatolja a nyomozás irataihoz. Ha az iratok csatolása a nyomozás iratainak megismerése (193. §) után történt, a gyanúsítottat és a védőt erről értesíteni kell, és lehetőséget kell adni a csatolt iratok megismerésére.

(3) A titkos adatszerzés eredménye annak a bűncselekménynek a bizonyítására, és azzal szemben használható fel, amely miatt, és akivel szemben a titkos adatszerzést a bíróság engedélyezte.

(4) Akivel szemben a titkos adatszerzést a bíróság engedélyezte, a titkos adatszerzés eredménye olyan bűncselekmény bizonyítására is felhasználható, amelyet az engedélyben nem jelöltek meg, feltéve, hogy a titkos adatszerzés e törvényben meghatározott feltételei (201. §) ez utóbbi bűncselekmény tekintetében is fennállnak.

(5) Annak a bűncselekménynek a bizonyítására, amely miatt a titkos adatszerzést a bíróság engedélyezte, a titkos adatszerzés eredménye minden elkövetővel szemben felhasználható.”

„206/A. § (1) A bűnüldözési célból folytatott bírói engedélyhez kötött titkos információgyűjtés eredménye a büntetőeljárásban akkor használható fel, ha [...]”

(3) Annak a bűncselekménynek a bizonyítására, amely miatt a titkos információgyűjtést a bíróság engedélyezte, az (1) bekezdésben meghatározott feltételek fennállása esetén a titkos információgyűjtés eredménye minden elkövetővel szemben felhasználható.

(6) A bírói, illetőleg az igazságügyért felelős miniszter engedélyéhez kötött titkos információgyűjtés eredményének a büntetőeljárásban bizonyítási eszközként történő felhasználását az (1)–(5) bekezdésben meghatározott feltételek fennállása esetén a nyomozás elrendelését követően az ügyész indítványozhatja. Az indítványról a nyomozási bíró határoz.”

III.

- [6] 1. Az Alkotmánybíróság a titkos információgyűjtésre és a titkos adatszerzésre vonatkozó szabályokat a 2/2007. (I. 24.) AB határozatában (a továbbiakban: Abh.) már vizsgálta. Ennek során – számos más törvényhellyel együtt – a jelenleg támadott rendelkezések közül a Be. 206. § (3) bekezdésének akkori, 2006. június 30-ig hatályban volt rendelkezését is alkotmányellenesnek találta. A döntés meghozatalakor már újabb szabályozás volt hatályban, ám mivel bírói kezdeményezésről volt szó, a vizsgálatot – állandó gyakorlatának megfelelően – az indítványok benyújtásakor hatályos állapotra vonatkozóan folytatta le (ABH 2007, 65, 92.).
- [7] Az újabb indítvány az ezt követően hatályos – önmagában véve e rendelkezés tekintetében – formailag a korábbival azonos szabályozást támadja. A formai azonosságot az Alkotmánybíróság a döntés meghozatalakor is észlelte. A vizsgálatot azonban az új szabályozásra azért nem terjesztette ki,

mert a tárgykörre vonatkozó új szabályozás e konkrét rendelkezéstől függetlenül számos változást tartalmazott. Ezzel kapcsolatban az Abh. kifejtette: „Az Alkotmánybíróság utal arra is, hogy a Be. rendelkezései az indítvány, illetve a bírói kezdeményezés érkezése után, a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény módosításáról szóló 2006. évi LI. törvény rendelkezéseinek 2006. július 1-jét követő hatályba lépését követően jelentős mértékben megváltoztak. Az Alkotmánybíróság állandó gyakorlata szerint a hatályon kívül helyezett jogszabály helyébe lépő új rendelkezések tekintetében csak a régi és az új szabályozás tartalmi azonosságának megállapíthatóságakor folytatja le az alkotmányossági vizsgálatot [pl. 335/B/1990. AB végzés, ABH 1990, 261, 262.; 32/2005. (IX. 15.) AB határozat, ABH 2005, 329, 333–334.; 519/B/2003. AB határozat, ABH 2005, 1182, 1184.]. Jelen ügyben a tartalmi azonosság – éppen a titkos információgyűjtés és a titkos adatszerzés eredményeinek felhasználhatóságára vonatkozó feltételrendszer jelentős mértékű módosításra figyelemmel – nem volt megállapítható. Ezért az Alkotmánybíróság a vizsgálatot csak a bírói indítvány keretei között a régi szabályozás vonatkozásában végezte el” (ABH, 2007, 65, 99–102.).

[8] Ebből következően az – egyébként a korábbi bírói kezdeményezésekkel részben azonos alapon álló és azonos indokolást tartalmazó – indítvány elbírálásának feltételei fennállnak. Az azonban kiemelt, hogy a korábbi indítványoknak hangsúlyos eleme volt az információs önrendelkezéshez, a magánélet védelméhez való jog a korlátozásra vonatkozó szükségesség-arányosság tesztje tükrében – ami a jelen kezdeményezésben nem szerepel.

[9] 2. Az Abh-ban az Alkotmánybíróság a titkos eszközök és módszerek alkalmazásának jogi szabályozását – az indítványhoz kötöttség kereteit betartva – széles körben, számos jogszabály (Be., Rtv., Jöt, Vám tv. Hör, Ütv, Nbtv, Eht., s néhány további rendelet) több rendelkezése tükrében, a következmények egymásra vetülését is mérlegelve vizsgálta. Jelen indítvány ugyan csak a Be. rendelkezéseit támadja, azok azonban ma is szoros összefüggésben állnak más jogszabályokkal – ami a támadott rendelkezések terminus technicusából is egyértelműen megállapítható. A más jogszabályok hatálya alá rendelt, az eljárás proaktív szakaszában alkalmazott titkos információgyűjtés és a már a büntetőeljárás alatt igénybe vett titkos adatszerzés önmagában sem választható el, eredményük összekapcsolását és módját a Be. közvetlenül is szabályozza. Egyik oldalon az eredményes bűnüldözés, a másik oldalon pedig az alapjogi védelem szempontjából ugyanígy nem mellőzhető a külső engedélyhez kötött és külső engedélyhez nem kötött eszközök, illetve a bűnüldözési célú, nemzetbiztonsági célú

(nem bűnüldözési célú) titkos információgyűjtés egymásra gyakorolt hatása. (Ez konkrétan kifejezésre jut a most támadott rendelkezésekben is.) A komplex vizsgálati módszert ezért az Alkotmánybíróság jelen eljárásban is követte, különös tekintettel arra, hogy az indítvány a végső stádium: a felhasználás oldaláról, alapjogi szempontból fogalmazott meg kifogásokat.

[10] Az Alkotmánybíróság az Abh.-ban is az alkotmányos büntetőjognak a határozatokban kifejtett tartalmából indult ki, új elemként különbséget téve azonban a nyílt és titkos eljárások között. Ennek keretében leszögezte, „az állam büntető hatalmának gyakorlása során kiindulópont, hogy: a bűncselekmények a társadalom jogi rendjét sértik, s az állam, mint a közhatalom gyakorlója és mint az igazságszolgáltatási monopólium birtokosa köteles a büntető igény érvényesítésére. Ezt a feladatát csak akkor tudja megfelelően ellátni, ha a büntető igazságszolgáltatásban közreműködő szerveknek a bűnüldözéshez hatékony eszközök állnak rendelkezésére. Ezek az eszközök lehetnek súlyosan jogkorlátozók és a bűncselekmény elkövetőjén kívül más állampolgárokat is érinthetnek. Demokratikus jogállamban azonban az állam büntető hatalma is korlátozott közhatalmi jogosítvány, ezért a büntetőhatalom gyakorlásának intézmény- és eszközrendszerre közvetlenül alkotmányos jelentőségű [összefoglalóan pl.: 14/2004. (V. 7.) AB határozat (a továbbiakban: Abh2.), ABH 2004, 241, 254–256.; 42/2005. (XI. 14.) AB határozat, ABH 2005, 504, 517–518.].

[11] A büntető igény érvényesítésének alapvető feltétele a bűncselekmény felderítése és a terhelt személyének megállapítása, felkutatása. Az Alkotmánybíróság döntései leszögezték, hogy a bűnüldözés kockázata az államot terheli, s hogy jogállamban a bűnüldözés is csak szigorú, az anyagi és az eljárási jogszabályok által meghatározott rendben folyhat. (...) A jogállamiság, valamint az alkotmányos büntetőjog követelményei megkívánják, hogy az állam a büntető hatalmát olyan szabályok szerint gyakorolja, amelyek egyensúlyt teremtenek az egyéneket az állammal szemben védő garanciális rendelkezések, ezen belül elsősorban a büntetőeljárás alá vont személy alkotmányos jogainak védelme és a büntető igazságszolgáltatás megfelelő működésével kapcsolatos társadalmi elvárások között.” [42/2005. (XI. 14.) AB határozat, ABH 2005, 504, 518.]” (ABH, 2007, 99, 75–76.).

[12] A titkos eszközök és módszerek alkalmazásával kapcsolatban – az Emberi Jogok Európai Bíróságának gyakorlatát elemezve – az Abh. összefoglalóan megállapította, hogy az alapjogokat szükségképpen súlyosan korlátozó titkosszolgálati eszközök alkalmazásakor is érvényesülnie kell az alkotmányossági kontrollnak és a szükségesség-arányosság követelményének – mégpedig két szinten: a törvényalkotás

és a gyakorlati alkalmazás szférájában egyaránt. (ABH 2007, 99, 72–75.). A nemzetbiztonsági, közbiztonsági, bűnüldözési célok érvényesülése érdekében a rejtett nyomozás – mint a jogkorlátozás súlyos eszköze – akkor alkalmazható, ha ennek a jogállamiság elveinek megfelelő törvényes feltételei fennállnak. (ABH 2007, 99, 72–73.). „A Bíróság a világos normatartalom követelménye körében (...) rámutatott, hogy a törvényeknek tartalmazniuk kell a beavatkozást indokoló eseteket, körülményeket és a beavatkozás feltételeit. Minimális biztosítékként szerepelnie kell bennük továbbá az érintett személyek körének meghatározására alkalmas feltételeknek, az alkalmazás dokumentálására és a dokumentáció megővésére, valamint megsemmisítésének szabályaira vonatkozó rendelkezéseknek. Az alkalmazásról szóló döntés meghozatala körében pedig a hatóságok nem kaphatnak túl széles mérlegelési jogot.” Figyelemmel továbbá arra, hogy „a titkos információgyűjtés szükségképpen kizárja a hatékony jogorvoslat lehetőségét, elengedhetetlenül fontos, hogy az alkalmazást lehetővé tévő eljárási rend kellő garanciát nyújtson az egyén jogainak védelmére. Minderre tekintettel az alkalmazást három szakaszból álló ellenőrzésnek kell alávetni: amikor a beavatkozást elrendelik, mialatt a beavatkozást végrehajtják, miután a beavatkozást befejezték. Az ellenőrzést a végrehajtó hatalomtól független „testületeknek” kell végezni. Elsősorban az állandó, folyamatos és kötelező ellenőrzés a garancia arra, hogy a konkrét ügyekben nem sértik meg az arányosság követelményét.” (ABH 2007, 99, 76–79.).

- [13] Az Abh-ban az Alkotmánybíróság elsődlegesen éppen az engedélyezés és ellenőrzés feltételrendszerét találta aggályosnak a jogbiztonság és a magán-szféra védelme, illetve az információs önrendelkezéshez fűződő jogoknak a differenciálatlan és hiányos szabályozásból eredő, önkényes jogértelmezést lehetővé tévő, s egyben a bizonyítás törvényességére is kiható sérelme miatt. (IV. 3.5. 3.6. pont) A határozat további – megsemmisítést tartalmazó, jelen ügyben is releváns rendelkezései azon alapultak, hogy a titkos információgyűjtés és a titkos adatszerzés eredményének felhasználását a jogalkotó a jogbiztonság követelményeivel ellentétesen úgy határozta meg, hogy azok a jogalkalmazó számára parttalan értelmezést tettek lehetővé. Ez a bizonyítás törvényességét érintette, s a tisztességes eljárás sérelmét okozta (V. 2. pont).
- [14] 3. Az Abh-t követően a szabályozás éppen a felhasználás kereteit illetően, az Alkotmánybíróság korábbi aggályait is figyelembe véve jelentősen változott.
- [15] Főszabályként a külső engedélyhez kötött, az engedélyezéskor, az alkalmazás során, illetve az átalakításkor is bírói kontroll alatt lévő titkos információgyűjtés és titkos adatszerzés eredménye csak annak

a bűncselekménynek a bizonyítására használható fel és csak azzal szemben, amely bűncselekmény miatt, és akivel szemben azt engedélyezték. A bűnüldözési célból történő engedélyezés és a további eljárás eredményének kezelése minden vonatásával együtt a nyomozási bíró hatáskörébe tartozik, míg a nemzetbiztonsági célú engedélyezés során eleve a nyomozási és perbírótól is elkülönült harmadik bíró jár el. Ez a megoldás – a Be. kizárási szabályaira is figyelemmel – nem teszi lehetővé a perbíró számára, hogy akár a védelemhez, akár az ügyészhez képest „extra” információk birtokában legyen, s ez befolyásolja a döntéshozatalt, tekintet nélkül arra, hogy a titkos eljárás eredményét az ügyész a perben felhasználja vagy sem.

- [16] A Be. – támadott – további szabályai korlátozottan engedik meg a titkos adatszerzés és a már bírói engedélyhez kötött, bűnüldözési célú információgyűjtés felhasználását is. Kiemelendő, hogy ez önmagában véve is jelentős súlyú garancia, mert a szabályozás lényege szerint ezzel a titkos információszerzés kevésbé szigorú szabályai szerint folytatott eljárás eredménye csak akkor használható fel a konkrét büntetőeljárásban, ha annak feltételei a titkos adatszerzés szigorúbb feltételeivel is kompatibilisek, az összemérés pedig közvetlen bírói kontroll alatt áll. A felhasználásra tehát csak akkor kerülhet sor, ha az engedélyezés feltételei egyben a titkos adatszerzés feltételeinek is megfeleltek, s emellett a titkos információgyűjtést végző szerv a feljelentési kötelezettségének haladéktalanul eleget tett; azaz már a proaktív szakaszban, még a büntetőeljárás elrendelése előtt, az értékelhető információ felmerülésekor teljesítette hivatali kötelezettségét. Ez fontos törvényességi és időbeli korlát, amely a jogbiztonság érvényesülését szolgálja, s ezáltal hozzájárul a tisztességes eljárás érvényesüléséhez is.
- [17] Ugyanakkor a felhasználás feltételei személyi és tárgyi értelemben is tágíthatók. Tárgyi értelemben: ha a Be. 206. § (4) bekezdése, illetve 206/A. § (2) bekezdése alapján, ha a 201. §-ban, illetve a 206/A. § (1) bekezdésében megállapítottak fennállnak, a titkos adatszerzés, illetve információgyűjtés eredménye az érintettel szemben az ennek során a hatóság tudomására jutott (valójában csupán a Be. 201. §-ban meghatározott) egyéb cselekmények bizonyítására is felhasználható. Ehhez természetesen a Be. szerinti bírói kontrollon az eszköz alkalmazásának és a megfelelőség vizsgálatának át kell mennie. Személyi értelemben: ha a titkos információgyűjtés során az engedélyben szereplő – a 206/A. § (1) és a 201. §-ban szereplő feltételek fennállnak, a titkos adatszerzés, illetve információgyűjtés eredménye az engedélyben nem szereplő személlyel szemben is felhasználható [206. § (5) bekezdés, 206/A. § (3) bekezdés].
- [18] A nem bűnüldözési célból folytatott titkos információgyűjtés esetén a felhasználás során a keretek tá-

- gításának csak tárgyi értelemben van helye, ha az egyébként a Be. szerinti külön feltételeknek is megfelelő [206/A. § (4)–(5) bekezdés]).
- [19] A megfeleltetési folyamat ellenőrzése bírói kontroll, a nyomozási bíró rendelkezése alatt áll, ám az ő eljárásának is csupán ügyészi indítványra van helye. A nem bűnüldözési célú titkos információgyűjtés törvényességi feltételeinek igazolása a megyei bíróság (ma már törvényszék) elnökének felelőssége [206/A. § (6)–(7) bekezdés].
- [20] A jogbiztonság követelményét az Alkotmánybíróság az Alaptörvény alapján is a jogállamiság részének tekinti, azzal a tartalommal, amelyet korábbi határozatában kibontott. Ennek éppen úgy része az állam intézményvédelmi kötelezettsége, mint a jogalanyok helyzetének kiszámíthatóságára vonatkozó, a jogalkotást és a jogalkalmazást egyaránt érintő, világosan értelmezhető, kiszámítható normatartalom. Az állam büntető hatalmának gyakorlásakor ez a követelmény elsősorban az eljárási garanciák érvényesülése szempontjából kiemelt érték, mely garanciákat a büntetőeljárás lefolytatásával összefüggő jogszabályoknak kell tartalmaznia. A jogbiztonság követelménye azonban továbbra is annak tükrében értelmezendő, hogy a büntető hatalom gyakorlásakor, az ennek teljesítése érdekében eljáró szerveknek a bűnüldözési feladataik teljesítése érdekében alkotmányosan megfelelő, a jogkorlátozás tekintetében az Alaptörvény további rendelkezéseivel, az alapjogok vonatkozásában a szükségesség és arányosság követelményével egyébként összhangban álló hatékony eszközöket kell kapniuk. Az Alaptörvénnyel való összhang megítélése minden esetben az Alkotmánybíróság hatásköre.
- [21] A támadott rendelkezések – az indítványban felhozott érvek alapján – ezen az alapon nem ütköznek a jogállamiság, azon belül a jogbiztonság követelményébe. Pontosán, követhető módon, jogszabályi alapokon meghatározzák és egyben korlátok közé szorítják, hogy a titkos információgyűjtés eredménye milyen esetben, kivel szemben használható fel. A felhasználás szabályai szűkítő jellegűek és kiküszöbölik annak a parttalan értelmezésnek és alkalmazásnak a lehetőségét, amelyet az Abh.-ban az Alkotmánybíróság korábban kifogásolt. A jogbiztonság követelménye ebben az esetben sem értelmezhető úgy, hogy az a bűncselekményeknek és a bűncselekmények elkövetőinek a „titokban” maradásához, a felelősségre vonás elmaradásához való biztonságot jelenti.
- [22] Az alkotmányosan nem kifogásolt eszközökkel és keretek között maradó bűnüldözés az állam Alaptörvény szerinti kötelessége is. A titkos eszközök és módszerek tekintetében már az Abh. is arra az álláspontra helyezkedett, hogy önmagában véve ezek léte és szigorú jogszabályi keretek, ellenőrizhető, nyomon követhető és számon kérhető feltételek közé szorított alkalmazása az állami büntetőha-
- talom gyakorlásának, az eredményes bűnüldözésnek a része. A támadott rendelkezések pedig éppen arra szolgálnak, hogy az alapjogokat tiszteletben tartó, mindenki számára előre kalkulálható keretek közé szorítsák a bűnüldöző hatóságok tevékenységét.
- [23] Ezen az alapon tehát az Alkotmánybíróság az indítványt elutasította.
- [24] 4. Az indítványban felhívott védelemhez való jog kapcsán az Alkotmánybíróság számos, egymásra épülő határozatában fejtette ki álláspontját. Az Abh.-ban ezt a kérdést is a speciális helyzetre és szabályozásra tekintettel igen részletesen vizsgálta.
- [25] Az indítvány azonban a korábbi határozatból is kizárólag az ügyvédi hivatásnak az igazságszolgáltatásba való beágyazottságát emeli ki, nem teremt azonban összefüggést a támadott – részben új – rendelkezések s a védelemhez való jog összefüggései között, ezért az érdemi vizsgálatra alkalmatlan.
- [26] Az Alkotmánybíróságról szóló 2011. CLI. törvény (a továbbiakban Abtv.) 52. § b) pont első fordulata és e) pontja alapján az indítványnak tartalmaznia kell a támadott rendelkezés és az Alaptörvény vonatkozó rendelkezése közötti összefüggések kifejtését is.
- [27] Ennek hiányában az Alkotmánybíróság az indítványt ezen az alapon visszautasította.
- [28] 5. Az Alkotmánybíróság már az Abh.-ban is megálapította, hogy a jelen indítványban támadott azonos tartalmú rendelkezés és az Alkotmány 50. § (1) bekezdésében védett bírói függetlenség, illetve az 57. § (1) bekezdésében szabályozott bíróság előtti egyenlőség között nincs alkotmányos összefüggés.
- [29] Az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdése a korábbi Alkotmánnyal azonos rendelkezéseket tartalmaz. Ugyanakkor az indítvány nem teremt érdemi összefüggést az Alaptörvény felhívott rendelkezése és támadott – részben új – rendelkezések között sem.
- [30] Ezért az indítványt az Abtv. 52. § e) pontja alapján ezen az alapon is vissza kellett utasítani.
- [31] 6. A határozat meghozatala során az Abtv. 47. § (1) bekezdése, 50. §-a és az Ügyrend 5. § (1)–(2) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság tanácsa járt el.

Budapest, 2012. szeptember 25.

Dr. Bihari Mihály s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k., Dr. Lenkovics Barnabás s. k.,
alkotmánybíró alkotmánybíró

Dr. Lévy Miklós s. k., Dr. Szalay Péter s. k.,
előadó alkotmánybíró alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: III/1174/2012.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3270/2012. (X. 4.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa jogszabály – mulasztásban megnyilvánuló – alaptörvény-ellenességének megállapítására irányuló alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t :

Az Alkotmánybíróság az ügyvédekről szóló 1998. évi XI. törvény 54. § (1) bekezdés a) pontja mulasztásban megnyilvánuló alaptörvény-ellenességének megállapítására irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 71. § (3) és 73. § (1) bekezdése szerinti eljárásban – az ügyvédekről szóló 1998. évi XI. törvény 54. § (1) bekezdés a) pontjával összefüggésben alkotmányjogi panaszt terjesztett elő az Alkotmánybírósághoz.
- [2] Indítványa anyagi jogi alapjául az Alaptörvénynek a jogállamiságra vonatkozó B) cikk (1) bekezdését, az alapvető jogok védelmére vonatkozó I. cikkét, a büntetőjoggal kapcsolatos rendelkezéseket tartalmazó XXVIII. cikkét, a törvény előtti egyenlőségre és a diszkrimináció tilalmára vonatkozó XV. cikkét, és a munkához való jogra vonatkozó XVII. cikkét jelölte meg.
- [3] 2. A panasz nem felel meg az Abtv. 52. § (1)–(2) bekezdésében támasztott feltételeknek.
- [4] A kötelező indítványi elemek közül mindössze a sérelmezett rendelkezés felhívása felel meg az Abtv., illetve az Ügyrend kötelező rendelkezéseinek.
- [5] Az indítványozó az Alaptörvénynek ugyan számos rendelkezésére hivatkozott, de azokat – az egyébként igen sok alapjogot érintő rendelkezéseket – teljes terjedelmükben, csak válogatás nélkül felsorolta. Így nem állapítható meg az sem, hogy pontosan mely alapjog sérelmét állítja, különös tekintettel arra, hogy az Alaptörvény rendelkezései és a támadott rendelkezés között semmilyen összefüggést nem teremtett.
- [6] Hiánypótlásra szóló felhívás ellenében nem megfelelően jelölte meg továbbá az Alkotmánybíróság
- hatáskörének megállapítására vonatkozó rendelkezéseket sem. Együttesen és formálisan hivatkozott – az eltérő jogalapot és hatáskori szabályt jelentő – az Abtv. 26 § (1) bekezdése szerinti általános és a kivételes rendelkezést tartalmazó (2) bekezdésére, ám az együttes sérelmet vagy az alternatív alapon megállapítható jogsérelmet az Alaptörvénnyel való összefüggésében nem indokolta.
- [7] A megújított panaszban az indítványozó kizárólag mulasztásban megnyilvánuló alaptörvény-ellenesség megállapítását kéri, anélkül azonban, hogy hivatkozna az Abtv. 46. §-ában foglalt, az Alkotmánybíróság speciális eljárását megalapozó eljárására.
- [8] Az Alkotmánybíróság előtt kezdeményezhető eljárások fajtáit, s az annak során alkalmazható jogkövetkezményeket az Abtv. II. fejezetének 6–12. pontjai pontosan megállapítják. Ezek között a mulasztásban megnyilvánuló alaptörvény-ellenesség megállapítására vonatkozó kezdeményezés nem szerepel, így annak előterjesztésére az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti eljárásban sincs mód.
- [9] Alkotmányjogi panasz keretében az indítványozónak kizárólag a támadott rendelkezés alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére, illetve az alaptörvény-ellenes bírósági határozat megsemmisítésének kezdeményezésére van joga. Erre vonatkozóan az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia.
- [10] Összességében véve az Abtv. 51–52. §-ai szerinti feltételeknek az alkotmányjogi panasz semmilyen tekintetben nem felel meg, ezért azt az Alkotmánybíróság – az Abtv. 47. § (1) bekezdése, 50. §-a, az Ügyrend 5. § (1)–(2) bekezdése alapján tanácsban eljárva – az Abtv. 56. § (3) bekezdése és az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2012. szeptember 25.

Dr. Bihari Mihály s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k., *Dr. Lenkovics Barnabás s. k.,*
alkotmánybíró alkotmánybíró

Dr. Lévy Miklós s. k., *Dr. Szalay Péter s. k.,*
előadó alkotmánybíró alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2678/2012.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3271/2012. (X. 4.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa jogszabály alaptörvény-ellenességének megállapítására irányuló alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t :

Az Alkotmánybíróság a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény 71. § (1) és (3) bekezdése, 151. § (2) bekezdése, 178/A. § (1) bekezdése, a szabálysértésekről szóló 1999. évi LXIX. törvény 83. § (1) bekezdés c) pontja, a tisztességtelen piaci magatartás és versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvény 65. § (3) és (7) bekezdése, az elektronikus hírközlésről szóló 2003. évi C. törvény 157. § (1) bekezdése, valamint 159/A. § (1)–(3) bekezdése, a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény 47. § (1) és (2) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítására irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 71. § (3) és 73. § (1) bekezdése szerinti eljárásban alkotmányjogi panaszt terjesztett elő az Alkotmánybírósághoz.
- [2] Az indítványozó az alkotmányjogi panaszban a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (a továbbiakban: Be.) 71. § (1) és (3) bekezdése, 151. § (2) bekezdése, 178/A. § (1) bekezdése, a szabálysértésekről szóló 1999. évi LXIX. törvény 83. § (1) bekezdés c) pontja, a tisztességtelen piaci magatartás és versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvény 65. § (3) és (7) bekezdése, az elektronikus hírközlésről szóló 2003. évi C. törvény (a továbbiakban: Eht.) 157. § (1) bekezdése, valamint 159/A. § (1)–(3) bekezdése, a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény 47. § (1) és (2) bekezdése tekintetében kérte megállapítani – elsődlegesen – a mulasztásban megnyilvánuló alaptörvény-ellenességet.
- [3] Indítványa anyagi jogi alapjául az Alaptörvény VI. cikk (2) bekezdése szerinti személyes adatok védelméhez való jog, a XXVIII. cikk (7) bekezdése szerinti jogorvoslatihoz való jog és a XIII. cikk (1) bekezdése szerinti tulajdonhoz való jog sérelmét jelezte meg.

- [4] Érdemi okfejtésében előadta, hogy az általa felsorolt jogszabályok rendelkezései a különböző hatóságoknak konkrét ügyekben lehetővé teszik, hogy tőle, mint távközlési szervtől személyes adatokat igényeljenek, de az adatszolgáltatás költségei teljes egészében rá hárulnak, tehát nem valósul meg az arányos közteherviselés. „A súlypont a jogalkalmazók tevékenységének teljes elősegítésére tolódik (...)”. Hivatkozott még arra is, hogy neki, mint adatszolgáltatónak nem állnak rendelkezésre a hatóságokkal szemben megfelelő jogvédelmi eszközök, mert nem állapíthatók meg a hatóságok adatigénylésének konkrét feladatokhoz kapcsolt korlátai, s így nem védekezhet a szükségtelen költségek felforrulása ellen. A Be. és az Eht. esetében kiemelte, hogy a büntető ügyben az adatkérés elhárításakor a hatóságoknak joguk van kényszerintézkedés (lefoglalás) alkalmazására, illetve rendbírság kiszabására, s az adatszolgáltatónak jogorvoslatot csak ezzel szemben (és nem az adatkéréssel vagy annak terjedelmével szemben) van módja előterjeszteni.
- [5] További érvelése szerint a jogalkotó nem dolgozta ki azokat a garanciákat, amelyek az adatigénylést a szükségesség, arányosság keretei között tartanák, s ezzel sérül az adatalanyok információs önrendelkezéshez való joga (személyes adatok védelméhez való jog sérelme). Ebben a körben a közreműködését igénylő egyes konkrét ügyekben eljáró hatóságok gyakorlatának kritikáját hívta fel érvei alátámasztására. Álláspontja szerint a személyes adatok védelméhez való jog sérelmét fokozza, hogy az adatalanyok nincsenek tisztában azzal sem, hogy a távközlési társaság milyen adatokat kezel, az adatszolgáltatás terjedelmét pedig előzetesen nem ismerhetik, illetve egyes esetekben a törvények – általa egyébként meg nem támadott rendelkezései – ezt ki is zárják.
- [6] 2. Az alkotmányjogi panasz nem fogadható be, mert nem felel meg az Abtv. 26. § (2) bekezdése szerinti tartalmi, illetve az 52. § (1) bekezdése szerinti, az indítványokkal szemben támasztott formai követelményeknek.
- [7] Az Alkotmánybíróság előtt kezdeményezhető eljárások fajtáit, s az annak során alkalmazható jogkövetkezményeket az Abtv. II. fejezetének 6–12. pontjai pontosan megállapítják. Ezek között a mulasztásban megnyilvánuló alaptörvény-ellenesség megállapítására vonatkozó kezdeményezés nem szerepel, így annak előterjesztésére az Abtv. 26. § (2) bekezdése szerinti eljárásban sincs mód.
- [8] Mulasztásban megnyilvánuló alaptörvény-ellenesség vonatkozásában az Abtv. 46. § (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy ezt az Alkotmánybíróság kizárólag hatáskörei gyakorlása során folytatott eljárás

rásban alkalmazhatja. Az Alkotmánybíróság hatáskörébe tartozó eljárások kezdeményezése tehát nem alapulhat azon, hogy azok kizártsága esetén a testület kizárólag a csatlakozó jogkörében kezdeményezett jogkörében járjon el. Amennyiben tehát az Abtv. rendelkezései az egyéb – az egyes indítványozókra vonatkozóan a fentebb említett hatásköri listán alapuló kezdeményezést nem alapozzák meg – az Alkotmánybíróság az indítványt nem értékelheti át oly módon, hogy kizárólag csatlakozó hatáskörében az Abtv. 46. §-a alapján járjon el.

[9] Alkotmányjogi panasz keretében az indítványozónak kizárólag a támadott rendelkezés alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére, illetve az alaptörvény-ellenes bírósági határozat megsemmisítésének kezdeményezésére van joga. Erre vonatkozóan az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia. Ezeknek a feltéte-

leknek az alkotmányjogi panasz nem felel meg, ezért azt az Alkotmánybíróság – az Abtv. 47. § (1) bekezdése, 50. §-a, az Ügyrend 5. § (1)–(2) bekezdése alapján tanácsban eljárva – az Abtv. 56. § (3) bekezdése és az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2012. szeptember 25.

Dr. Bihari Mihály s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k., Dr. Lenkovics Barnabás s. k.,
alkotmánybíró alkotmánybíró

Dr. Lévy Miklós s. k., Dr. Szalay Péter s. k.,
előadó alkotmánybíró alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2704/2012.

Az Alkotmánybíróság Határozatai az Alkotmánybíróság hivatalos lapja, mely elektronikus formában, időszakosan jelenik meg. A kiadvány az Alkotmánybíróság döntéseinek gondozott, szükség esetén anonimizált változatú szövegét tartalmazza. Az Alkotmánybíróság Határozatainak egyes számai bárki számára, személyazonosítás nélkül, korlátozástól mentesen, díjmentesen hozzáférhetőek az Alkotmánybíróság honlapján: www.mkab.hu

A szerkesztésért felel: dr. Bitskey Botond, az Alkotmánybíróság főtitkára
layout: www.estercom.hu

Kiadja a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó, Budapest VIII., Somogyi Béla u. 6., www.mhk.hu
Felelős kiadó: Majláth Zsolt László ügyvezető igazgató
HU ISSN 2062–9273